

รายงาน

การประเมินผลลัพธ์ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565
Economic outcomes of “Buddhist lent dry” campaign 2022

สนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

ความเห็นและข้อเสนอแนะที่ปรากฏนี้เป็นของคณะผู้วิจัยมิใช่ความเห็นของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

รายงานฉบับสมบูรณ์

การประเมินผลลัพธ์ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565

Economic outcomes of “Buddhist lent dry” campaign 2022

จัดทำโดย

รศ. ดร.ภญ. มนรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์

รศ. ดร. ทพญ. วรางคณา จิรรัตนโสภา

ภก. ชัยศิริ เหลืองสินสิริ

มิถุนายน 2566

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุราที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยและข้อมูลที่เป็นต่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นต่อการวิจัย สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ นางสาวพิณพิศ แสงเภา ในการติดต่อประสานงานโครงการให้ลุล่วงเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ (Economics benefits) ของโครงการรณรงค์ “จดเกล้าเข้าพรรษา ปี 2565” โดยในการประเมินครั้งนี้ครอบคลุมผลประโยชน์ (Benefit) ดังต่อไปนี้ 1) ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้น (ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา) และระยะยาวจากการงดการตีพิมพ์ตลอดชีวิต 2) สุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา และ 3) ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพ (Productivity loss) ที่ประหยัดได้จากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลจากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต

จากการประเมินพบว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการงดเกล้าเข้าพรรษาในระยะสั้นมีมูลค่า 33,031,189,110 บาท โดยเป็นผลมาจากค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการตีพิมพ์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา 32,880,060,685 บาท (99.5% ของผลประโยชน์ในระยะสั้น) และผลประโยชน์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ 151,128,425 บาท (0.5% ของผลประโยชน์ในระยะสั้น) ทั้งนี้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวมจากการวิเคราะห์พื้นฐาน (Base-case analysis) ซึ่งมีการรวมผลประโยชน์ระยะยาวจากการงดตีพิมพ์ตลอดชีวิต (ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ลดลงทางงดตีพิมพ์ตลอดชีวิต และ ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่ประหยัดได้จากการงดตีพิมพ์ตลอดชีวิต) เข้ากับผลประโยชน์ในระยะสั้น (ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ลดลงในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา และ สุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิก เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา) มีมูลค่า 57,652,396,568 บาท โดยมูลค่าของผลประโยชน์ในระยะสั้นและระยะยาวคิดเป็น 57.3% และ 42.7% ของผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ทั้งหมด ตามลำดับ ทั้งนี้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการวิเคราะห์ความไว (Sensitivity analysis) ซึ่งมีการคำนึงถึงผลจากการปรับเปลี่ยนสมมติฐานในการวิเคราะห์พบว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์มีมูลค่าระหว่าง 36,322,538,895 บาท (-36.99% เทียบกับ Base-case analysis) และ 66,870,070,427 บาท (+15.99% เทียบกับ Base-case analysis) อย่างไรก็ตามผลการประเมินที่น่าจะมีความเหมาะสมมากที่สุดน่าจะเป็นกรณีที่มีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ลดลงจากการงดตีพิมพ์ตลอดชีวิตเข้ามารวมในผลระยะยาวด้วย และใช้สมมติฐานที่ conservative ที่สุดคือ 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะงดตีพิมพ์ตลอดชีวิตสามารถงดตีพิมพ์ได้จริง และในการคำนวณต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการงดตีพิมพ์ตลอดชีวิตทำการคิดเทียบกับการเลิกตีพิมพ์ที่อายุ 54 ปีซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของการเลิกตีพิมพ์ในเพศชายไทย ซึ่งผลการประเมินในกรณีดังกล่าวคือ 37,044,521,958 บาท ซึ่งจะมีมูลค่าต่ำกว่าผลการประเมินพื้นฐาน 35.74%

ทั้งนี้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในปี 2565 อันมีผลมาจากโครงการฯ รณรงค์จดเกล้าเข้าพรรษามีมูลค่าคิดเป็น 35,068,799,784 บาท หากคำนึงถึงผลจากการวิเคราะห์ความไวพบว่าผลประโยชน์ทาง

เศรษฐศาสตร์อันมีผลมาจากโครงการฯ รมรungskงตเหล้าเข้าพรรษาจะมีมูลค่าระหว่าง 22,094,273,959 บาท และ 40,675,726,439 บาท

อย่างไรก็ตามในการประเมินครั้งนี้ ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มในระยะสั้นครอบคลุมเพียงค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ลดลงในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา และ สุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ดังนั้นผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ที่ประเมินได้อาจจะมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริงเนื่องจากไม่ครอบคลุมถึงผลประโยชน์จากการลด ละ เลิกดื่มในระยะสั้นทั้งหมด เช่น การลดอุบัติเหตุ การลดการทะเลาะวิวาท ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีขึ้น สุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น นอกจากนี้ในการประเมินผลประโยชน์ในระยะยาวของการศึกษาครั้งนี้ยังทำการประเมินผลประโยชน์ในระยะยาวเฉพาะในผู้ที่ได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและตั้งใจที่จะงดต่อไปตลอดชีวิต ในแง่ของ ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้หากงดดื่มตลอดชีวิต และ ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่ประหยัดได้หากงดดื่มตลอดชีวิต โดยเป็นการคำนวณจากแบบจำลองซึ่งครอบคลุมโรค/ภาวะ ที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์หลักๆ 6 โรค/ภาวะ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง ตับแข็ง มะเร็งตับ หลอดเลือดสมอง ติดสุรา (Alcohol use disorder) และอุบัติเหตุจากรถ ซึ่งในความเป็นจริงการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของโรคเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในการประเมินครั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมผลในระยะยาวที่เกิดจากการลดความเสี่ยงของการเกิดโรคเรื้อรังจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะที่สั้นกว่าการงดดื่มตลอดชีวิต ตลอดจนไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ภายหลังจากเทศกาลเข้าพรรษาในผู้ที่ยังคงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อไปแต่ไม่ได้งดตลอดชีวิตเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูล ทั้งนี้ในอนาคตควรมีการเก็บข้อมูลความเต็มใจจ่ายสำหรับผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการดื่มในระยะสั้น เช่น การลดการทะเลาะวิวาท ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีขึ้น สุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น รวมถึงมีการวิเคราะห์ถึงผลประโยชน์จากการลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ตลอดจนมีการติดตามผลประโยชน์ในระยะยาวในผู้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงเข้าพรรษาต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ได้แม่นยำมากขึ้น

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	2
ที่มาและความสำคัญ	7
วัตถุประสงค์	9
ขอบเขตการวิจัย	10
ระเบียบวิธีวิจัย	11
ผลการศึกษา	21
สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา	25
เอกสารอ้างอิง	30
ภาคผนวก	32
ภาคผนวก ก ตาราง ก 1 รายละเอียดที่ใช้ในการวิเคราะห์ความไว	33

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา	11
ตารางที่ 2 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา	12
ตารางที่ 3 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา	13
ตารางที่ 4 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ตลอดชีวิตของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและมีความตั้งใจที่จะงดตลอดชีวิต	15
ตารางที่ 5 ข้อมูลในการคำนวณต้นทุน การสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล ที่ประหยัดได้จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต	18
ตารางที่ 6 ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิก เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์	19
ตารางที่ 7 สรุปผลการประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการงดเหล้าเข้าพรรษาปี 2565 จากการวิเคราะห์พื้นฐาน (Base-case analysis)	22
ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความไว	23
ตารางที่ 9 ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในปี 2565 อันมีผลมาจากโครงการฯ รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา	24

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1 แบบจำลองสำหรับทำนายต้นทุนที่จะประหยัดได้หากมีการเลิกตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์	18

1. ที่มาและความสำคัญ

การรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา” เป็นกิจกรรมที่อาศัยความเชื่อทางศาสนาและศีลธรรมร่วมกับเหตุผลด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในการรณรงค์ ลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีการดำเนินการโดยสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงสาธารณสุขและภาคเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ได้ร่วมกับศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) ในการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา” เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โดยได้ทำการประเมินหลักๆ ใน 2 ส่วน ได้แก่ 1) การรับรู้สื่อการรณรงค์และความคิดเห็นต่อการรณรงค์ และ 2) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา

ผลการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาในปี 2565 (1) ในส่วนของการรับรู้พบว่า ร้อยละ 74.2 ของประชากรอายุ ≥ 15 ปี หรือประมาณ 40, 435, 448 คน ระบุว่าเคยเห็น/รับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ของการรณรงค์ โดยร้อยละ 82.8 ของผู้ที่ระบุว่าเคยเห็น/รับรู้ ระบุว่าสื่อมีผลต่อการสร้างความตระหนักในการลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับผลต่อพฤติกรรมการดื่ม จากการสำรวจพบว่าร้อยละ 46.7 ระบุว่าเป็นผู้ดื่มในช่วงเวลา 1 ปี ก่อนกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565 (ประมาณการผู้ดื่มก่อนการรณรงค์ 25, 550, 679 คน โดยแบ่งเป็นชาย 16.536 ล้านคน และหญิง 9.015 ล้านคน) ในกลุ่มที่ดื่มพบว่าร้อยละ 55.3 ดื่มประจำ/ดื่มบ่อยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้ง 228 บาทในเพศชายและ 221 บาทในเพศหญิง ทั้งนี้ในปี 2565 (1) พบว่าในกลุ่มที่ดื่มมีผู้ที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงเข้าพรรษาปี 2565 เป็นจำนวน 9,383,490 คน (งดตลอดเทศกาลเข้าพรรษา 4,547, 326 คน, งดเป็นบางช่วง 2, 059, 404 คน และไม่งดแต่ลดการดื่มลง 2,776, 760 คน) โดย ร้อยละ 1.5 ของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาระบุว่ามีความตั้งใจที่จะเลิกตลอดชีวิต กลุ่มที่งดเป็นบางช่วงพบว่าร้อยละ 19 กลับมาดื่มภายในไม่เกิน 1 สัปดาห์, ร้อยละ 22.5 กลับมาดื่มภายใน 1-2 สัปดาห์, ร้อยละ 13.6 กลับมาดื่มภายใน 3-4 สัปดาห์, ร้อยละ 20.4 กลับมาดื่มภายใน 1-1.5 เดือน, ร้อยละ 9.5 กลับมาดื่มภายใน 1.5-2 เดือน, และร้อยละ 15.0 กลับมาดื่มหลัง 2 เดือน สำหรับกลุ่มที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลงพบว่า มีการลดจำนวนครั้งจาก 7 ครั้งต่อเดือนเป็น 4 ครั้งต่อเดือน นอกจากนี้ในการสำรวจยังพบว่าร้อยละ 71.4 ของผู้ที่ระบุว่ามีการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา ระบุว่าได้รับผลดีจากการลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยร้อยละ 47.8 ระบุว่าสุขภาพร่างกายดีขึ้น, ร้อยละ 39.8 ระบุว่าประหยัดค่าใช้จ่ายได้, ร้อยละ 29.1 ระบุว่า สุขภาพจิตใจดีขึ้น, ร้อยละ 18.8 ระบุว่ารู้สึกปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น, ร้อยละ 16.1 มีสติ ใจเย็นขึ้น ลดปัญหาการทะเลาะวิวาท, และ ร้อยละ 12.1 ระบุว่าลดปัญหาในครอบครัว/มีความสุขในครอบครัวมากขึ้น ทั้งนี้ได้มีการประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะประหยัดได้จากการสอบถามถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้เฉพาะในกลุ่มที่ระบุว่าสามารถประหยัดเงินได้จากการ ลด ละ เลิก

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา (ร้อยละ 39.8 ของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าสามารถลด ละ เลิกได้ในช่วงเข้าพรรษา) ซึ่งพบว่ามีมูลค่าประมาณ 5,025.9 ล้านบาท

ในปัจจุบันโครงการรณรงค์งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสั้นได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในหลายๆ ประเทศ อย่างไรก็ตามอุปสรรคของการประเมินผลของการรณรงค์เหล่านี้ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของหลักฐานทางวิชาการเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางสุขภาพโดยเฉพาะผลในการลดอุบัติการณ์ของโรคเรื้อรังต่าง ๆ จากการงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสั้นๆ รวมถึงผลของการงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสั้นต่อพฤติกรรมเครื่องดื่มในระยะยาว ทั้งนี้การศึกษาในปี 2018 โดย Mehta G และคณะ (2) พบว่า การงดดื่มแอลกอฮอล์เป็นเวลา 1 เดือน ในผู้สุขภาพดีที่มีการดื่มปานกลางถึงหนักสามารถช่วยทำให้ภาวะการดื้ออินซูลิน (insulin resistance) ดีขึ้น ความดันโลหิตและน้ำหนักลดลง รวมถึงทำให้ cancer-related growth factor ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไรก็ตามยังคงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบถึงระยะเวลาในการงดการดื่มต่อการอุบัติการณ์ของเกิดโรคต่างๆ ต่อไป แม้โครงการรณรงค์งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสั้นอาจไม่สามารถลดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ได้ทุกปัญหา แต่ก็มีหลักฐานทางวิชาการยืนยันว่าการรณรงค์ในระยะสั้นนี้สามารถช่วยลดปัญหาจากการดื่มในระยะสั้น ตลอดจนช่วยในการพัฒนาทักษะในการควบคุมการดื่ม โดยช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเครื่องดื่มให้เกิดอันตรายน้อยลง (3)

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (4) ซึ่งทำการทบทวนประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการรณรงค์งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นระยะเวลา 1 เดือน (One-month alcohol abstinence campaign) จาก 6 การศึกษาและรายงานประจำปีของโครงการ Dry July จำนวน 7 ฉบับ พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์มีสัดส่วนของเพศหญิง รายได้ และระดับการศึกษา สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการรณรงค์ นอกจากนี้ยังมีระดับการดื่มที่สูงกว่าและมีความกังวลเกี่ยวกับผลของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผู้ซึ่งงดการดื่มสำเร็จเป็นผู้ที่มีระดับการดื่มต่ำ โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ รายงานว่าตนเองมีสุขภาพที่ดีขึ้น มีการนอนหลับที่ดีขึ้น น้ำหนักลดลง และผู้ที่ประสบความสำเร็จในโครงการฯ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมเครื่องดื่มมากขึ้น โดยมีแนวโน้มที่จะลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการ โดยรวมแล้วโครงการรณรงค์งดการดื่มเป็นระยะเวลา 1 เดือนให้ผลทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อทั้งผู้ที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการงดดื่มระหว่างโครงการรณรงค์ ได้แก่ ความถี่ในการดื่มก่อนช่วงการรณรงค์ (5) โดยผู้ที่ดื่มในความถี่น้อยๆ มีแนวโน้มที่จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ในช่วงการรณรงค์สั้นๆ ได้สำเร็จกว่าผู้ที่มีความถี่ในการดื่มมากๆ (3, 5)

การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการรณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษา จะทำให้ได้ข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรมถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง

เข้าพรรษา และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการรณรงค์ฯ อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสั้นมีอยู่อย่างจำกัด สำหรับในประเทศไทย วรจกณา จิรรัตนโสภณ 2559 (6) ได้ทำการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ โดยทำการประเมินเปรียบเทียบ 2 วิธี ได้แก่ 1) การประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social return on investment; SROI) ซึ่งรวมผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การประหยัดค่าใช้จ่ายในการดื่ม ความภูมิใจและสุขใจ สุขภาพที่ดีขึ้น การลดการทะเลาะวิวาท เป็นต้น เข้ากับผลประโยชน์ที่ได้จากการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและขาดประสิทธิภาพในการทำงานที่ประหยัดได้จากการตั้งใจเลิกดื่มตลอดชีวิต ซึ่งผลการประเมินพบว่า แต่ละพื้นที่ได้ผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุนตั้งแต่ 2.7 ถึง 5.9 เท่า และ 2) การประเมินต้นทุน-ผลประโยชน์ (Cost-benefit analysis; CBA) ซึ่งประเมินผลประโยชน์เฉพาะจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรที่ประหยัดได้จากการงดดื่มตลอดชีวิตและผลทางสุขภาพจากการงดดื่มในระยะสั้น ซึ่งพบว่ามียอตราส่วนผลตอบแทนต่ำกว่าต้นทุนที่ลงทุนไป (ต้นทุน 118,643 บาท vs ผลประโยชน์ 92,295 บาท) ซึ่งข้อมูลต้นทุนที่ประหยัดได้จากการลดการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (Cost of mortality-related productivity loss) จากการเลิกดื่มตลอดชีวิต ได้มาจากการศึกษาก่อนหน้านี้ (7) ซึ่งเป็นการประมาณการโดยใช้แบบจำลองซึ่งมีแนวคิดว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตในทุกสาเหตุโดยมิได้จำแนกออกมาเป็นชนิดของโรค (8) และเพิ่มความเสี่ยงต่อการสูญเสียผลิตภาพในการทำงาน อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ได้มีการศึกษาอภิमानใหม่ ออกมาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อการเสียชีวิต (9) โดยได้มีการอภิปรายถึงข้อจำกัดของหลักฐานทางวิชาการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งระบุว่าในหลายการศึกษามีได้แยกผู้ที่เลิกดื่มออกจากผู้ที่ไม่ดื่ม และการที่ผู้ไม่ดื่มโดยเฉพาะในต่างประเทศอาจเป็นผู้ที่มีปัญหาสุขภาพหรือไม่แข็งแรงอยู่แล้วจึงไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (10) นอกจากนี้ในแบบจำลองดังกล่าวยังมิได้รวมต้นทุนค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นจากโรคต่าง ๆ อันมีสาเหตุมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้ผลประโยชน์จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจจะต่ำกว่าความเป็นจริง (7)

2. วัตถุประสงค์

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ (Economics benefit) ของโครงการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565” จากค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ สุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสูญเสียผลิตภาพ (Productivity loss) ที่หลีกเลี่ยงได้จากการเลิกดื่มในระยะยาว

3. ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินในครั้งนี้ครอบคลุมการประเมินผลประโยชน์ดังต่อไปนี้ 1) ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้น (ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา) และระยะยาว (กรณีระบุว่าจะมีการงดตีพิมพ์ตลอดชีวิต) 2) สุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา และ 3) ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่ประหยัดได้ทั้งจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาล จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต โดยการวิจัยในครั้งนี้ไม่ครอบคลุมผลประโยชน์ทางสุขภาพในการลดความเสี่ยงของการเกิดโรคเรื้อรังจากการลด ละ เลิกเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในระยะสั้น รวมถึงผลประโยชน์จากการเลิกตีพิมพ์ต่อผู้อื่น เช่น การลดอุบัติเหตุจราจร การทะเลาะวิวาท/ความรุนแรง รวมถึงไม่ได้รวมผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มภายหลังเทศกาลเข้าพรรษาในผู้ที่ไม่ได้ระบุว่าจะงดการดื่มตลอดชีวิตภายหลังจากเทศกาลเข้าพรรษา เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลและหลักฐานทางวิชาการที่มีในปัจจุบัน

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในมุมมองสังคม (Societal perspective)

4.1 การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้นและระยะยาว

4.1.1 ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้น (ช่วงเข้าพรรษา)

การประเมินผลประโยชน์จากค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้น ทำการคำนวณจากค่าเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาในผู้ที่ระบุว่ามีการลด ละ เลิก ในช่วงเข้าพรรษา โดยเป็นการวิเคราะห์ที่แตกต่างไปจากในรายงานประเมินผลการรณรงค์โครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565 (1)” ซึ่งเป็นการสอบถามในผู้ที่ระบุว่าสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ว่าลดค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนเท่าใด ในขณะที่การศึกษาครั้งนี้จะทำการคำนวณค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มในผู้ที่ลด ละ เลิก ตามที่ระบุ

4.1.1.1 ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา

ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา = จำนวนผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา * ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการตีพิมพ์ต่อครั้ง * จำนวนครั้งของการตีพิมพ์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่งดได้ โดยทำการคำนวณแยกตามเพศ สำหรับจำนวนผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา ได้มาจากรายงานประเมินผลการรณรงค์โครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565” (1) ทั้งนี้จำนวนครั้งของการ

ดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่งดได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มต่อครั้ง ของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาล
เข้าพรรษา ได้มาจากข้อมูลของการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ในปี 2565 ดังแสดงใน
ตารางที่ 1

**ตารางที่ 1 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาล
เข้าพรรษา**

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาล เข้าพรรษา (คน)	4,547,326	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565 (1)
ชาย		
สัดส่วนเพศชาย	0.58	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	225.96	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาล เข้าพรรษาที่งดได้ (ครั้ง)	20.76	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
หญิง		
สัดส่วนเพศหญิง	0.42	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	224.57	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาล เข้าพรรษาที่งดได้ (ครั้ง)	9.53	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565

4.1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่งดได้เป็นบางช่วง

ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่งดได้บางช่วง = จำนวนผู้ที่งดได้เป็นบางช่วง
* ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มต่อครั้ง * จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่งดได้ โดยทำการ
คำนวณแยกตามเพศ

ทั้งนี้จำนวนผู้ทิ้งได้เป็นบางช่วงได้มาจากรายงานประเมินผลการรณรงค์โครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565” (1) ในขณะที่จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่ทิ้งได้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มต่อครั้งและความถี่ในการดื่มของผู้ทิ้งได้บางช่วง ได้มาจากการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ในปี 2565 ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ทิ้งได้บางช่วงในเทศกาลเข้าพรรษา

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนผู้ทิ้งได้บางช่วง (คน)	2,059,4045	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565(1)
ชาย		
สัดส่วนเพศชาย	0.65	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	274.16	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่ทิ้งได้ (ครั้ง)	9.68	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
หญิง		
สัดส่วนเพศหญิง	0.35	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	213.05	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่ทิ้งได้ (ครั้ง)	6.18	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565

4.1.1.3 ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง

ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง = (จำนวนผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง * ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มต่อครั้ง * จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาที่ทิ้งได้) + (จำนวนผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง * ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มต่อครั้ง * จำนวนครั้งของการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา * สัดส่วนของการดื่มที่ลดลงจากเดิม) โดยทำการคำนวณแยกตามเพศ ทั้งนี้จำนวนผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลงได้มาจากรายงานประเมินผลการรณรงค์โครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565” (1) ในขณะที่ข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มต่อครั้ง จำนวนครั้งของการดื่มที่ทิ้งได้ สัดส่วนของปริมาณการ

ดื่มเมื่อเทียบกับก่อนเข้าพรรษาของผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง ได้มาจากการประเมินโครงการณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ในปี 2565 โดย ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลงในเทศกาลเข้าพรรษา

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง (คน)	2,776,760	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565 (1)
ชาย		
สัดส่วนเพศชาย	0.69	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	249.66	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มที่งดได้ (ครั้ง/เดือน)	4.13	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
สัดส่วนของปริมาณการดื่มในช่วงเข้าพรรษาเมื่อเทียบกับก่อนเข้าพรรษา	0.42	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการลดจำนวนครั้งการดื่มในช่วงเข้าพรรษา (บาท/คน)	3,093.29	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการลดปริมาณการดื่มในช่วงเข้าพรรษา (บาท/คน)*	1,426.94	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
หญิง		
สัดส่วนเพศหญิง	0.38	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	277.58	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มที่งดได้ (ครั้ง/เดือน)	3	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565
สัดส่วนของปริมาณการดื่มในช่วงเข้าพรรษาเมื่อเทียบกับก่อนเข้าพรรษา	0.34	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้าเข้าพรรษา 2565

ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการลดจำนวนครั้ง การดื่มในช่วงเข้าพรรษา (บาท/คน)	2,498.22	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการลดปริมาณการ ดื่มในช่วงเข้าพรรษา (บาท/คน)**	578.45	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565

*ช่วงเข้าพรรษาดื่มเป็นจำนวน 4.52 ครั้ง/เดือน ** ช่วงเข้าพรรษาดื่มเป็นจำนวน 2.06 ครั้ง/เดือน

4.1.2 ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะยาว

4.1.2.1 ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต

ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต = จำนวนผู้ทิ้งได้
ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา * สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจจะงดตลอดชีวิต * ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ตลอด
ชีวิต/คน * adjustment factor

$$\text{ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ตลอดชีวิต/คน} = \frac{\sum_{t=0}^T (\text{ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้ง} * \text{จำนวนครั้งทิ้งได้ต่อปี})}{(1+r)^t}$$

โดย r = อัตราปรับลดร้อยละ 3 และ t = จำนวนปีทิ้งได้เร็วขึ้น

โดยทำการคำนวณแยกตามเพศ สำหรับจำนวนผู้ทิ้งได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา และ สัดส่วน
ของผู้ที่ตั้งใจจะงดตลอดชีวิต (ร้อยละ 1.5) ได้มาจากรายงานประเมินผลการรณรงค์โครงการ “งดเหล้า
เข้าพรรษา ปี 2565 (1) สำหรับจำนวนปีทิ้งได้เร็วขึ้นคำนวณจากผลต่างของอายุเฉลี่ยของผู้ที่ระบุว่าจะ
งดการดื่มตลอดชีวิต และอายุเฉลี่ยที่งดการดื่มซึ่งได้จากการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร
พ.ศ. 2564 (11) (คำนวณจากอายุเฉลี่ยของ former drinker) โดยข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของการ
ดื่มและจำนวนครั้งการดื่มต่อปีก่อนเข้าพรรษาของผู้ที่ตั้งใจจะงดตลอดชีวิต ได้มาจากการประเมิน
โครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ในปี 2565 ดังแสดงในตารางที่ 4 สำหรับการวิเคราะห์พื้นฐาน (Base
case analysis) จะกำหนดให้ adjustment factor มีค่าเท่ากับ 1 (ผู้ที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตสามารถงด
ได้จริงทุกราย)

ตารางที่ 4 ข้อมูลในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดตลอดชีวิตในผู้ที่ได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา
และมีความตั้งใจจะงดตลอดชีวิต

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนผู้งดการดื่มตลอดเข้าพรรษา (คน)	4,547,326	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565 (1)
สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจจะงดตลอดชีวิต	0.015	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ชาย		
สัดส่วนเพศชาย	0.816	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	240.68	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
จำนวนครั้งของการดื่มที่งดได้ (ครั้ง/ปี)	27.324	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
อายุเฉลี่ยของผู้ดื่มที่ระบุว่าจะงดการดื่ม ตลอดชีวิต (ปี)	37.28	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
อายุเฉลี่ยที่เลิกดื่ม (ปี)	54.84	การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 (11)
จำนวนปีที่เลิกดื่มได้เร็วขึ้น (ปี)	17.56	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ (บาท/ปี)	6,576.34	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ตลอดชีวิต (บาท/ คน)*	86,584.88	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
หญิง **		
สัดส่วนเพศหญิง	0.184	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่ม (บาท/ครั้ง)	100	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนครั้งของการดื่มที่งดได้ (ครั้ง/ปี)	24	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
อายุเฉลี่ยของผู้ดื่มที่ระบุว่าจะงดการดื่ม ตลอดชีวิต (ปี)	69	ข้อมูลจากโครงการประเมินการงดเหล้า เข้าพรรษา 2565
อายุเฉลี่ยที่เลิกดื่ม (ปี)	48.36	การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 (11)

*ไม่นับในปี 2565 และใช้อัตราปรับลดร้อยละ 3 ** เพศหญิงไม่ได้คำนวณเพราะอายุของคนที่จะเลิกดื่มตลอดชีวิตเกินอายุเฉลี่ยที่เลิกดื่ม

ทั้งนี้จะมีการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้จากการคำนวณในงานวิจัยครั้งนี้กับกับผลที่ได้จากโครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี 2565” รวมถึงอภิปรายถึงแนวทางที่เหมาะสมในการประเมินในอนาคต (1)

4.2 การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาล ที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต

ต้นทุนสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาล ที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต = ผลคูณของจำนวนผู้ที่งดแอลกอฮอล์ได้ตลอดชีวิต * ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่จะประหยัดได้หากมีการเลิกดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต/คน

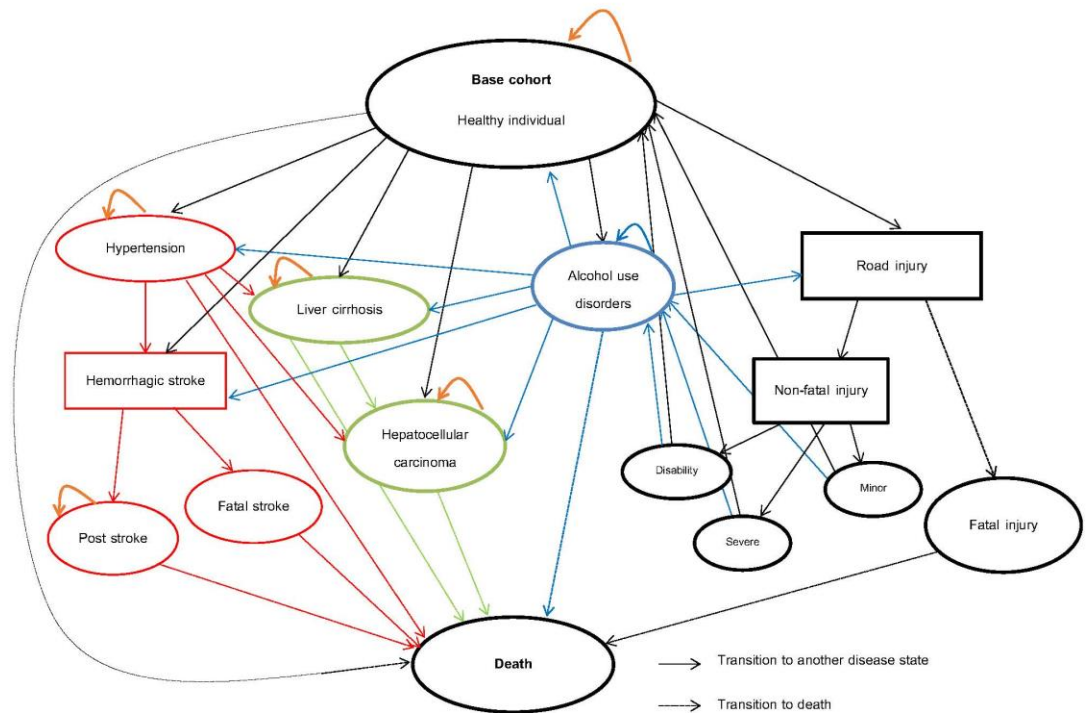
โดย

จำนวนผู้ที่งดแอลกอฮอล์ได้ตลอดชีวิต = จำนวนผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาล * จำนวนผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต * adjustment factor

ทั้งนี้ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาล ที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต ได้มาจากแบบจำลองมาร์คอฟ (Markov model) ซึ่งทำนายต้นทุนตลอดชีวิต (Lifetime cost) ในผู้ที่มีการดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนที่ประหยัดได้หากมีการเลิกดื่มที่อายุต่าง ๆ

จากแบบจำลอง (รูปที่ 1) ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์จะมีความเสี่ยงในการเกิดโรคตับแข็ง มะเร็งตับ ความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง ดิซสุรา (Alcohol use disorder) และอุบัติเหตุจราจร เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และเมื่อเกิดโรค/เหตุการณ์เหล่านี้แล้วจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ตลอดจนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเสียชีวิตมากขึ้น ทั้งนี้หากผู้ดื่มมีการงดการดื่มแอลกอฮอล์ ความเสี่ยงของการเกิดโรคต่าง ๆ ในแบบจำลองจะมีค่าลดลง โดยในแบบจำลองจะมีการทำนายต้นทุนตลอดชีวิตของผู้ชายไทยที่เริ่มดื่มที่อายุ 20 ปี และดื่มเฉลี่ยในปริมาณ 30.1 กรัมต่อวัน (ปริมาณเฉลี่ยซึ่งได้จากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 6 พ.ศ. 2562-2563) ตลอดจนต้นทุนที่จะประหยัดได้หากเลิกดื่มที่อายุ 35, 45, 55, และ 65 ปี และต้นทุนตลอดชีวิตของผู้หญิงไทยที่เริ่มดื่มที่อายุ 20 ปี โดยดื่มเฉลี่ยในปริมาณ 8.0 กรัมต่อวัน (ปริมาณเฉลี่ยซึ่งได้จากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 6 พ.ศ. 2562-2563) และเลิกดื่มที่อายุ 35, 45, 55, และ 65 ปี ซึ่งต้นทุนในแบบจำลองจะครอบคลุม ค่ารักษาพยาบาล ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการขาดงานเพื่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล และต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ในการคำนวณต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพทำโดยใช้วิธีทุนมนุษย์ (Human capital approach) โดยใช้รายได้มวลรวมประชาชาติต่อหัวประชากรในปี 2565 ทำการปรับลดในอัตราร้อยละ 3 (12)

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในปี 2565 พบว่าอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มและเลิกดื่มของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและระบุว่าจะเลิกตลอดชีวิต คือ 23 ปี และ 37 ปี เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์ในแบบจำลอง (รูปที่ 1) จะพบว่าในเพศชายการงดดื่มที่อายุ 37 ปี เทียบกับดื่มตลอดชีวิตจะช่วยลดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาล (ไม่รวมค่ารักษาพยาบาล) ลงได้ 355,771 บาท/คน ดังแสดงในตารางที่ 5 ในขณะที่ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนในเพศหญิงเนื่องจากอายุเฉลี่ยของเพศหญิงที่ระบุว่าจะงดการดื่มตลอดชีวิตสูงกว่าอายุเฉลี่ยของเพศหญิงที่งดการดื่ม (69.0 ปี vs 48.4 ปี)

รูปที่ 1 แบบจำลองสำหรับทำนายค่ารักษาพยาบาลและต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่จะประหยัดได้หากมีการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต

ตารางที่ 5 ข้อมูลในการคำนวณต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล ที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาล เข้าพรรษา (คน)	4,547,326	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565
สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจจะงดตลอดชีวิต	0.015	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565
ชาย		
สัดส่วนเพศชาย	0.82	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565
ต้นทุนที่จะประหยัดได้หากเลิกดื่มตลอด ชีวิต (บาท/คน)*	355,771	ชัยศิริ เหลืองสินศิริ 2566 (12)

* เริ่มดื่มที่อายุ 23 ปี เลิกดื่มที่อายุ 37 ปี เทียบกับดื่มตลอดชีวิต

4.3 การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำโดยใช้สูตรต่อไปนี้

ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 = จำนวนผู้ที่ตั้งดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา * สัดส่วนที่ระบุว่ามีความสุขจิตใจที่ดีขึ้นจากการลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา * ความเต็มใจจ่ายสำหรับความสุข/ภูมิใจที่ได้จากการงดเหล้าเข้าพรรษา/ คน

ทั้งนี้รายงานประเมินผลการรณรงค์โครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565” (1) พบว่าร้อยละ 29.1 ของผู้ที่สามารถ ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา (ประมาณ 9,383,490 คน) ระบุว่ามีความสุขจิตใจดีขึ้น ในส่วนของความเต็มใจจ่ายสำหรับความสุข/ความภูมิใจที่ได้จากการงดเหล้าเข้าพรรษาต่อราย ได้มาจากการศึกษาโดยวรางคณา จิรรัตนโสภา 2559 (6) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลความเต็มใจจ่ายใน 3 พื้นที่ ได้แก่ นครศรีธรรมราช น่าน และ อุบลราชธานี ซึ่งพบว่ามีความเต็มใจจ่ายสำหรับความสุข/ความภูมิใจที่ได้จากการงดเหล้าเข้าพรรษาเฉลี่ย คือ 114.21 บาท/คน ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูล		ที่มา
จำนวนผู้ที่ตั้งดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา (คน)	4,547,326	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565
สัดส่วนของผู้ที่ระบุว่ามีความสุขจิตใจที่ดีขึ้นหลังจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา	0.29	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2565
ความเต็มใจจ่ายสำหรับความสุข/ภูมิใจที่ได้จากการงดเหล้าเข้าพรรษาในผู้ที่ตั้งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (บาท/คน)	114.21	วรางคณา จิรรัตนโสภา 2559 (6)

4.4 ต้นทุนที่ประหยัดได้ในปี 2565 อันมีผลมาจากโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาฯ

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการประเมินต้นทุนที่ประหยัดได้อันมีผลมาจากโครงการรณรงค์ฯ โดยมีสมมติฐานว่า ร้อยละ 60.8 ของต้นทุนที่ประหยัดได้มีผลมาจากโครงการรณรงค์ฯ (ร้อยละ 74.2 ของประชากรอายุ \geq 15 ปี ระบุว่าเคยเห็น/รับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ของการรณรงค์ โดยร้อยละ 82.8 ของผู้ที่ระบุว่าเคยเห็น/รับรู้ ระบุว่าสื่อมีผลต่อการสร้างความตระหนักในการลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

4.5 การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity analysis)

ในการประเมินจะมีการวิเคราะห์ความไวแบบทางเดียว (One-way sensitivity analysis) ในตัวแปรและสมมติฐานที่ใช้ในการประเมินดังต่อไปนี้

1) Adjustment factor ในการประเมินค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต และ การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต เนื่องจากทุกรายที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตอาจไม่สามารถงดดื่มได้จริงตามที่ตั้งใจ ทั้งนี้ adjustment factor จะได้มาจาก อัตราการเลิกดื่มแอลกอฮอล์ในระยะยาวจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งพบว่า ผู้ป่วยติดสุราที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจะมีโอกาสเลิกดื่ม 43.3% ภายใน 3 ปี และผู้ที่เลิกได้ใน 3 ปี จะมีโอกาสเลิกดื่มได้ 39.5% ภายใน 16 ปี ดังนั้นโอกาสที่จะเลิกดื่มได้ 16 ปี คือ 17% และใช้สมมติฐานว่าหากเลิกได้ 16 ปีจะสามารถเลิกได้ตลอดชีวิต (13) นอกจากนี้การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบยังพบว่าโอกาสที่ผู้ป่วยที่ติดสารเสพติด (substance abuse disorder) จะสามารถเลิกได้ 5 ปีคือ 27.5 % (14) ดังนั้นในการวิเคราะห์ความไวจะใช้ adjustment factor ที่ 17% และ 27.5%

2) ทำการประเมินต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่ประหยัดได้หากเลิกดื่มตลอดชีวิตที่โดยเปรียบเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยที่เลิกดื่ม (261,338 บาท/คน)

3) มีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ประหยัดได้เข้ากับต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพหากเลิกดื่มตลอดชีวิต (วิเคราะห์จากแบบจำลองในรูปที่ 1) โดยเปรียบเทียบกับการดื่มตลอดชีวิต (521, 380 บาท/คน)

4) มีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ประหยัดได้เข้ากับต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพหากเลิกดื่มตลอดชีวิต (วิเคราะห์จากแบบจำลองในรูปที่ 1) โดยเปรียบเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปี (337, 939 บาท/คน)

ทั้งนี้รายละเอียดของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความไวแสดงในตาราง ก1 ภาคผนวก ก

5. ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้น (ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา) มีมูลค่า 32,880,060,685 บาท (ขาย 24,578,616,459 บาท และ ห้าง 8,301,444,225 บาท) ในขณะที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 151,128,425 บาท ดังนั้นผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการงดเหล้าเข้าพรรษาในระยะสั้น (ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา) ในปี 2565 รวมถึงมีมูลค่าเท่ากับ 33,031,189,110 บาท ในกรณีที่มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะยาวจากการงดดื่มตลอดชีวิต ในกรณีที่ผู้ทิ้งการดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและระบุว่าจะงดตลอดชีวิตสามารถจริงทุกราย จะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ในระยะยาวเป็นมูลค่า 4,819,250,999 บาท และลดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาลได้ 19,785,881,908 บาท (คิดเทียบกับการดื่มตลอดชีวิต) ดังนั้นผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม (ทั้งจากผลประโยชน์ในระยะสั้นและระยะยาว) จากการงดเหล้าเข้าพรรษาในปี 2565 ในการวิเคราะห์พื้นฐาน (Base-case analysis) จะมีมูลค่า 57,652,396,568 บาท ดังแสดงในตารางที่ 7

ในส่วนของการวิเคราะห์ความไว ดังแสดงในตารางที่ 8 จะพบว่า หาก 17% และ 27% ของผู้ที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตสามารถดื่มได้จริง จะทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวมลดลง 35.44% และ 30.95% จากการวิเคราะห์พื้นฐานโดยจะทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวมมีมูลค่า 37,213,101,197 บาท และ 39,802,021,161 บาท ตามลำดับ และหาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตสามารถดื่มได้จริง โดยทำการประเมินผลประโยชน์จากต้นทุนการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาล ในผู้ที่เลิกดื่มเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปี (ในการวิเคราะห์พื้นฐานเทียบกับการดื่มตลอดชีวิต) จะทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวมมีมูลค่าลดลงจากการวิเคราะห์พื้นฐาน 36.99% โดยจะทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวมมีมูลค่าเท่ากับ 36,322,538,895 บาท อย่างไรก็ตามหากมีการนำต้นทุนค่ารักษาพยาบาลที่ประหยัดได้เข้าไปรวมกับต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพหากมีการงดดื่มได้ตลอดชีวิต เทียบกับการดื่มตลอดชีวิต และใช้สมมติฐานว่าผู้ที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตสามารถดื่มได้จริงทุกรายจะทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์มีมูลค่าสูงขึ้นจากการวิเคราะห์พื้นฐาน 15.99% โดยคิดเป็นมูลค่า 66,870,070,427 บาท ดังแสดงในตารางที่ 8

ในส่วนของผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในปี 2565 อันมีผลมาจากโครงการฯ รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา คิดเป็น 35,068,799,784 บาท และเมื่อคำนึงถึงผลจากการปรับเปลี่ยนสมมติฐานในการวิเคราะห์จะทำให้ผลประโยชน์จากโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษามีมูลค่าระหว่าง 22,094,273,959 บาท และ 40,675,726,439 บาท ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 7 สรุปผลการประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการงดเหล้าเข้าพรรษาปี 2565 จากการวิเคราะห์พื้นฐาน (Base-case analysis)

		ผลการประเมิน (บาท)	
		เพศชาย	เพศหญิง
ผลประโยชน์ในระยะสั้น	1. ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่งดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา	12,352,363,084	4,097,846,946
	2. ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่งดได้เป็นบางช่วง	3,553,103,717	948,650,186
	3. ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเข้าพรรษาของผู้ที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง	8,673,149,658	3,254,947,093
	4. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	151,128,425	
ผลประโยชน์ในระยะยาว	5. ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต	4,819,250,999*	NA
	6. ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิต	19,801,956,459**	NA
ค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากการงดดื่มในช่วงเข้าพรรษา (1+2+3)		32,880,060,685	
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในระยะสั้น (1+2+3+4)		33,031,189,110	
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในระยะยาว (5+6)		24,605,132,907	
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม (1+2+3+4+5+6)		57,652,396,568	

*Adjustment factor =1, ** Adjustment factor =1 เทียบกับการดื่มตลอดชีวิตและการเลิกดื่มที่อายุ 37 ปี

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความไว

	ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์ (บาท)	% Change
Base-case analysis	57,652,396,568	NA
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับที่มตลอดชีวิต	37,213,101,197	-35.44%
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หาก 27.5% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับที่มตลอดชีวิต	39,802,021,161	-30.95%
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หาก 100% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับการเลิกที่อายุ 54 ปี	52,396,322,475	9.09%
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับการเลิกที่อายุ 54 ปี	36,322,538,895	-36.99%
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หากมีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ลดลงจากการเลิกที่มตลอดชีวิต หาก 100% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลคิดเทียบกับการที่มตลอดชีวิต	66,870,070,427	15.99%
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หากมีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ลดลงจากการเลิกที่มตลอดชีวิต หาก 100% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลคิดเทียบกับการเลิกที่อายุ 54 ปี	56,659,878,235	-1.72%
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจศาสตร์รวม หากมีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ลดลงจากการเลิกที่มตลอดชีวิต หาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิดต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลคิดเทียบกับการเลิกที่อายุ 54 ปี	37,044,521,958	-35.74%

ตารางที่ 9 ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในปี 2565 อันมีผลมาจากโครงการฯ รมรณรงค์เหล้าเข้าพรรษา

	ต้นทุนที่ประหยัดได้ (บาท)	ต้นทุนที่ประหยัดได้ เพราะโครงการฯ*
Base-case analysis	57,652,396,568	35,068,799,784
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับดื่มตลอดชีวิต	37,213,101,197	22,635,985,196
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หาก 27.5% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับดื่มตลอดชีวิต	39,802,021,161	24,210,773,432
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หาก 100% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปี	52,396,322,475	31,871,635,035
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพคิดเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปี	36,322,538,895	22,094,273,959
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หากมีการรวมค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาลที่ลดลงจากการเลิกดื่มตลอดชีวิต หาก 100% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลคิดเทียบกับการ ดื่มตลอดชีวิต	66,870,070,427	40,675,726,439
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หากมีการรวมค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาลที่ลดลงจากการเลิกดื่มตลอดชีวิต หาก 100% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลคิดเทียบกับการ เลิกดื่มที่อายุ 54 ปี	56,659,8678,235	34,465,070,733
ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์รวม หากมีการรวมค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาลที่ลดลงจากการเลิกดื่มตลอดชีวิต หาก 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะเลิกตลอดชีวิตสามารถเลิกได้จริง และในการคิด ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลคิดเทียบกับการ เลิกดื่มที่อายุ 54 ปี	37,044,521,958	22,533,441,817

* 60.8% ของต้นทุนที่ประหยัดได้มีผลมาจากโครงการรณรงค์เหล้าเข้าพรรษา (ร้อยละ 74.4 ระบุว่าเคยรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์และ ร้อยละ 82.2 ระบุว่าสื่อมีผลต่อการสร้างการตระหนักในการลด ละ เลิก)

6. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ (Economics outcomes) ของโครงการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2565” มีมูลค่า 57,652, 396, 568 บาท โดยมูลค่าของผลประโยชน์ในระยะสั้นซึ่งครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา และผลประโยชน์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา คิดเป็น 57.3% ของผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ทั้งหมด (33,031, 189,109 บาท) ทั้งนี้ผลประโยชน์จากการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดื่มคิดเป็นมูลค่า 32,880,060,684 บาท (99.5% ของผลประโยชน์ในระยะสั้น) โดยจำแนกเป็นมูลค่าที่ประหยัดได้ในเพศชาย 24,578,616,459 บาท (74.75%) และ เพศหญิง 8,301,444,225 บาท (25.25%) ทั้งนี้หากจำแนกตามพฤติกรรมการลด ละ เลิกดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในกลุ่มที่สามารถงดได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษามีมูลค่าสูงที่สุด โดยมีมูลค่า 16,450,210,030 บาท (50.03%) ตามด้วยกลุ่มที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง (11,928,096,751 บาท: 36.28%) และ กลุ่มที่งดได้บางช่วง (4,501,753,903 บาท: 13.69%)

ทั้งนี้ผลประโยชน์จากการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาในครั้งนี้มีมูลค่าสูงกว่าเมื่อเทียบกับผลจากโครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา 2565 (1) ค่อนข้างมาก (32,880,060,684 บาท VS 5,025,897,742 บาท) ทั้งนี้อาจเป็นผลรูปแบบในการวิเคราะห์ที่มีความแตกต่างกันโดยการศึกษาก่อนหน้านี้ (1) ทำการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่ระบุว่าสามารถประหยัดเงินได้จากการลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษาปีนี้ ซึ่งพบว่าผู้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดื่มเพียง 39.8 % ระบุว่าสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ส่วนใหญ่ (34.5%) ระบุว่าสามารถประหยัดได้ไม่เกิน 500 บาท ในขณะที่การศึกษาครั้งนี้คำนวณค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้จากจำนวนครั้งของการดื่มที่ลดลงในช่วงเข้าพรรษาและค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้งของผู้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่ม ได้แก่ งดดื่มตลอดเทศกาลเข้าพรรษา งดบางช่วง และ ไม่งดแต่ลดการดื่มลง โดยคำนวณแยกตามเพศ ซึ่งคาดว่าจะมีความแม่นยำกว่าการสอบถามค่าใช้จ่ายตลอดเข้าพรรษาที่ประหยัดได้โดยตรง อย่างไรก็ตามการศึกษาในครั้งนี้ยังคงมีข้อจำกัดเนื่องจากความถี่และค่าใช้จ่ายในการดื่ม/ครั้ง ได้มาจากการรายงานโดยกลุ่มตัวอย่าง (Self-report) ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามความเป็นจริงเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาจมีการตอบเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของตัวเองไว้หรือตอบตามความคาดหวังของสังคม (Social desirability) เช่น ความถี่ของการดื่มก่อนและระหว่างเข้าพรรษาอาจจะต่ำกว่าความเป็นจริง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดื่มแต่ละครั้งสูงกว่าความเป็นจริง จึงอาจทำให้ผลประโยชน์จากการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดื่มที่คำนวณได้ในครั้งนี้สูงกว่าความเป็นจริงได้เช่นกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การลด ละ เลิก ต้มในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ยังส่งผลดีอื่น ๆ เช่น ทำให้สุขภาพดีขึ้น การนอนหลับดีขึ้น มีสมาธิและพลัง (Energy) มากขึ้น การทะเลาะวิวาท/ปัญหาในครอบครัวลดลง (4, 15) ตลอดจนส่งผลต่อการลดอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ ทั้งนี้จากผลการประเมินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในปี 2565 โดยศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ 2565 (1) พบว่า 47.8% ของผู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มในช่วงเข้าพรรษาระบุว่าการลด ละ เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้น 29.1% ระบุว่ามีความสุขจิตใจที่ดีขึ้น ในขณะที่ 16.1%, และ 12.1% ระบุว่า การลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาทำให้ มีสติ ใจเย็นขึ้นและลดการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น และ ลดปัญหาในครอบครัว/มีความสุขในครอบครัวมากขึ้น ตามลำดับ นอกจากนี้การลด ละ เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสั้นยังทำให้อุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง รวมถึง ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มภายหลังจากการรณรงค์ (4, 15) อย่างไรก็ตามผลประโยชน์จากการลด ละ เลิก ต้ม ในระยะเวลาสั้นดังกล่าวไม่ได้นำมาคำนวณมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในครั้งนี้อย่างไรก็ตามเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลความเต็มใจจ่ายต่อผลประโยชน์ดังกล่าว โดยในการศึกษานี้มีครอบครัวเฉพาะผลประโยชน์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งทำการประเมินโดยใช้ค่าความเต็มใจจ่ายสำหรับความสุข และความภูมิใจที่สามารถงดดื่มได้ ซึ่งได้มาจากการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่สามารถงดการดื่มได้ตลอดช่วงเข้าพรรษาใน จังหวัดนครศรีธรรมราช น่าน และอุบลราชธานี (6) ดังนั้นผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในระยะสั้นที่ทำการประเมินในการศึกษานี้ อาจจะต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ในอนาคตควรมีการเก็บข้อมูลความเต็มใจจ่ายต่อผลประโยชน์ในระยะสั้นจากการปรับพฤติกรรมการดื่ม เช่น การลดการทะเลาะวิวาท สุขภาพที่ดีขึ้น การลดปัญหาในครอบครัว เป็นต้น โดยทำการเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่ม ตลอดจนมีการวิเคราะห์จำนวนอุบัติเหตุจราจรที่ลดลงในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา เพื่อให้การประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการงดดื่มในระยะสั้น (ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา) ในอนาคตมีความครอบคลุมมากขึ้น

ในการศึกษานี้ทำการประเมินผลประโยชน์ในระยะยาวเฉพาะในผู้ที่ได้งดตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและตั้งใจที่จะงดต่อไปตลอดชีวิต ในแง่ของค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้จากการงดดื่มตลอดชีวิตและต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่ประหยัดได้จากการงดดื่มตลอดชีวิต โดยผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าผลประโยชน์ในระยะยาวมีมูลค่า 24,605,132,907 บาท หรือ คิดเป็น 42.7% ของผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ทั้งหมด โดยแบ่งเป็นผลประโยชน์จากต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดชีวิตเทียบกับการดื่มต่อไปตลอดชีวิต 19,785,881,908 บาท (80.41%) และ ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต 4,819,250,999 บาท (57.32%) โดยมีสมมติฐานว่าผู้ที่ได้งดตลอดเข้าพรรษาและระบุว่าจะงดตลอดชีวิตทุกรายสามารถงดได้จริง สำหรับการประเมินต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่ประหยัดได้เป็นการคำนวณจากแบบจำลองซึ่งครอบคลุม 6 โรค/เหตุการณ์หลัก ที่

เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง ตับแข็ง มะเร็งตับ หลอดเลือดสมอง ติดสุรา และอุบัติเหตุจราจร ซึ่งในความเป็นจริงการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของโรคเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผลการประเมินในส่วนนี้อาจจะต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้เนื่องจากไม่ทราบปริมาณการดื่มที่แน่ชัดของผู้ที่งดดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและระบุว่าจะงดต่อไปตลอดชีวิต โดยทราบเพียงความถี่ในการดื่ม ในการคำนวณต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่ประหยัดได้จากการงดการดื่มจึงใช้สมมติฐานว่า เพศชายที่งดดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและตั้งใจจะงดตลอดชีวิตมีปริมาณการดื่ม 30 กรัมต่อวันซึ่งเป็นปริมาณเฉลี่ยจากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 6 พ.ศ.2562-2563 ทั้งนี้ในความเป็นจริงผู้ที่ระบุว่าจะเลิกดื่มตลอดชีวิตอาจจะมีปริมาณการดื่มที่อาจจะน้อยกว่าค่าเฉลี่ยดังกล่าว เนื่องจาก 26.2 % ของผู้ที่งดดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาระบุสาเหตุที่งดได้คือ ปกติดื่มน้อยหรือไม่ค่อยดื่มอยู่แล้ว (1) นอกจากนี้การศึกษาก่อนหน้านี้ยังพบว่าปัจจัยที่ทำให้งดดื่มสำเร็จในการรณรงค์คือ ความถี่ในการดื่ม ซึ่งพบว่าผู้ที่เลิกดื่มได้สำเร็จจะมีความถี่ในการดื่มที่น้อยกว่าผู้ที่เลิกดื่มไม่สำเร็จ (3, 5) ดังนั้นการใช้สมมติฐานดังกล่าวจึงอาจทำให้ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่ประหยัดได้ในครั้งนี้มีมูลค่าสูงกว่าความเป็นจริงได้เช่นกัน ทั้งนี้ในอนาคตหากทราบข้อมูลปริมาณการดื่มก่อนเทศกาลเข้าพรรษาในผู้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มจะทำให้สามารถประเมินต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพในระยะยาวจากการงดดื่มตลอดชีวิตได้เหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้ในการทำนายต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเลิกดื่มตลอดชีวิตมีสมมติฐานว่า ผู้ที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตจะต้องยังไม่ป่วยเป็นโรคที่ระบุในแบบจำลอง (ความดันโลหิตสูง ตับแข็ง มะเร็งตับ หลอดเลือดสมอง ติดสุรา และอุบัติเหตุจราจร) ซึ่งสมมติฐานนี้น่าจะเหมาะสมเพราะจากการศึกษาพบว่าเพียง 1.9% ของผู้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงเข้าพรรษาซึ่งระบุว่าเหตุผลที่จะเลิกดื่มต่อไปภายหลังจากเข้าพรรษาเพราะสุขภาพ ป่วย หรือครอบครัวขอให้เลิกเพราะอายุมากแล้ว

ทั้งนี้ในการประเมินผลประโยชน์ในระยะยาวของการศึกษาในครั้งนี้มิได้ประเมินในเพศหญิงเนื่องจากอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่ระบุว่าจะเลิกดื่มตลอดชีวิตสูงกว่าอายุเฉลี่ยของผู้ที่เลิกดื่มเพศหญิง นอกจากนี้ในการประเมินครั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมผลในระยะยาวที่เกิดจากการลดความเสี่ยงของการเกิดโรคและต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพ จากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ที่ยังดื่มนานกว่าช่วงเทศกาลเข้าพรรษาแต่ไม่ถึงกับงดการดื่มตลอดชีวิต เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลทั้งในส่วนของผู้ที่งดดื่มได้หลังจากเทศกาลเข้าพรรษาและ ประโยชน์จากการงดดื่มในระยะเวลาดังกล่าว นอกจากนี้การประเมินในครั้งนี้ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ภายหลังจากเทศกาลเข้าพรรษาในผู้ที่ยังดื่มนานกว่าช่วงเทศกาลเข้าพรรษาแต่ไม่ถึงกับงดการดื่มตลอดชีวิต ทั้งนี้ในอนาคตควรมีการติดตามผลในระยะยาวในผู้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงเข้าพรรษาทั้งในแง่บวก เช่น ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มต่อไปภายหลังจากเทศกาลเข้าพรรษา สัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าจะเลิกดื่มตลอดชีวิตที่เลิกดื่มได้จริง ความเสี่ยงของการเกิดโรคที่ลดลงจากการงดดื่มในระยะสั้น และผลลบ เช่น เกิดอาการสะท้อนกลับ (Rebound) ซึ่งทำให้มีการดื่มมากขึ้นภายหลังจากเทศกาลเข้าพรรษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ได้แม่นยำมากขึ้น ทั้งนี้

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังจากการสิ้นสุดการรณรงค์ พฤติกรรมการดื่มที่มีการปรับเปลี่ยนยังคงอยู่ในระยะเวลาหนึ่ง โดยยังคงสามารถ ลด ละเลิกต่อไปได้อีก 3 เดือน (16) ในขณะที่จำนวนผู้ที่มีพฤติกรรมสะท้อนกลับและมีการดื่มมากขึ้นภายหลังเทศกาล มีเพียงจำนวนน้อย (3)

การประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินที่ครอบคลุมเฉพาะผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้จากการลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมิได้ทำการประเมินถึงผลประโยชน์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงผลในเชิงลบทางเศรษฐศาสตร์จากมูลค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลดลงจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ผลิตและรายได้จากภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บได้จากภาครัฐ จากข้อมูลของ Euromonitor ซึ่งอ้างอิงในการวิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2565-2567 ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา พบว่ามูลค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยปี 2563 คิดเป็น 473,000 ล้านบาท (17) และข้อมูลเปิดเผยของกระทรวงการคลัง พบว่ารายได้จากภาษีสรรพสามิตของเบียร์และสุรามีมูลค่า 149, 764 ล้านบาท ในปี 2565 (18) ในอนาคตควรมีการศึกษาที่ประเมินผลทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านซึ่งคำนึงถึงทั้งผลลบและผลบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

โดยสรุป จากการวิเคราะห์พื้นฐาน ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการงดเหล้าเข้าพรรษาในปี 2565 มีมูลค่า 57,652, 396, 568 บาท โดยเป็นผลจากการประเมินโดยใช้สมมติฐานว่า 100% ของผู้ที่ระบุว่าจะเลิกดื่มตลอดชีวิตสามารถเลิกดื่มได้จริง และทำการประเมินต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มตลอดชีวิตเทียบกับการดื่มตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ขึ้นกับสมมติฐานที่ใช้ในการประเมินผลประโยชน์ในระยะยาว เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลในการทำนายว่าผู้ที่ตั้งใจจะเลิกดื่มตลอดชีวิตจะสามารถเลิกได้จริงเป็นสัดส่วนเท่าใด การศึกษาครั้งนี้จึงทำการประเมินความไวโดยมีสมมติฐานว่า มีเพียง 17% และ 25.5% ของผู้ที่สามารถงดการดื่มได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษาและระบุว่าจะเลิกดื่มตลอดชีวิตสามารถเลิกดื่มได้จริงตามที่ตั้งใจ นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ความไวยังมีการทำการเปรียบเทียบต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพในผู้ที่เลิกดื่มเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปี ตลอดจนมีการรวม ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่จะประหยัดได้จากการเลิกดื่มเทียบกับการดื่มไปตลอดชีวิตเข้ามาในผลประโยชน์ระยะยาว ทั้งนี้ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินที่ต่ำที่สุด (Conservative) จะมีมูลค่า 36,322,538,895 บาท (-36.99% เทียบกับ Base-case analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์ที่รวมผลประโยชน์ในระยะสั้นจากค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ประหยัดได้ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ผลประโยชน์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา และผลในระยะยาวจากการเลิกดื่มตลอดชีวิตโดยมีสมมติฐานว่า 17% เลิกดื่มได้จริง และคิดเทียบต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่จะประหยัดได้จากการเลิกดื่มเทียบกับการดื่มจนถึงอายุ 54 ปีซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยที่เลิกดื่มในเพศชาย ในขณะที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ที่สูงที่สุดจะมีมูลค่า 66,870,070,427 บาท (+15.99% เทียบกับ Base-case analysis) โดยเป็นผลจากการประเมินที่มีสมมติฐานว่า 100% ของผู้ที่ระบุว่าจะเลิกดื่มตลอดชีวิตสามารถเลิกดื่มได้ตลอดชีวิตจริง และเป็นการเทียบต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพที่จะประหยัดได้จากการเลิกดื่มเทียบกับการดื่มตลอดชีวิตและมีการรวมค่าใช้จ่ายในการ

รักษาพยาบาลที่ประหยัดได้จากการเลิกดื่มตลอดชีวิตเข้ามาคิดในการประเมิน อย่างไรก็ตามผลการประเมินที่น่าจะมีความเหมาะสมมากที่สุดน่าจะเป็นกรณีที่มีการรวมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ลดลงจากการงดดื่มตลอดชีวิตเข้ามารวมในผลระยะยาวด้วย และใช้สมมติฐานที่ conservative ที่สุดคือ 17% ของผู้ที่ตั้งใจจะงดดื่มตลอดชีวิตสามารถงดดื่มได้จริง และในการคำนวณต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพและค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากการงดดื่มตลอดชีวิตทำการคิดเทียบกับการเลิกดื่มที่อายุ 54 ปีซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของการเลิกดื่มในเพศชายไทย ซึ่งผลการประเมินในกรณีดังกล่าว คือ 37,044,521,958 บาท ซึ่งจะมีมูลค่าต่ำกว่าผลการประเมินพื้นฐาน 35.74%

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการสัมผัสกับสื่อประชาสัมพันธ์ของการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปรับพฤติกรรมการดื่ม (5) โดยในการศึกษาครั้งนี้ประเมินโดยมีสมมติฐานว่า 60.8% ของผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ในปี 2565 อันมีผลมาจากโครงการฯ รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา (74.2% ของประชากรอายุ ≥ 15 ปี ระบุว่าเคยเห็น/รับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ของการรณรงค์ และ 82.8% ของผู้ที่ระบุว่าเคยเห็น/รับรู้ ระบุว่าสื่อมีผลต่อการสร้างความตระหนักในการลด ละ เลิก ดื่มได้) ซึ่งทำให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ที่เป็นผลมาจากการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา มีมูลค่า 35,068,799,784 บาท หากคำนึงถึงผลจากการวิเคราะห์ความไวพบว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์อันมีผลมาจากโครงการฯ รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษามีมูลค่าระหว่าง 22,094,273,959 บาท และ 40,675,726,439 บาท อย่างไรก็ตามในอนาคตควรมีการศึกษาถึงสัดส่วนของผลประโยชน์จากการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาที่มีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มต่อไปเพื่อให้ผลการประเมินมีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ในอนาคตควรมีการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน-ผลได้ของโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาต่อไปว่ามีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์มากน้อยเพียงใด

7. เอกสารอ้างอิง

1. ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ. โครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี 2565”: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปใน 12 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ. 2565.
2. Mehta G, Macdonald S, Cronberg A, Rosselli M, Khera-Butler T, Sumpter C, et al. Short-term abstinence from alcohol and changes in cardiovascular risk factors, liver function tests and cancer-related growth factors: a prospective observational study. *BMJ Open*. 2018;8(5):e020673.
3. de Visser RO, Robinson E, Bond R. Voluntary temporary abstinence from alcohol during "Dry January" and subsequent alcohol use. *Health Psychol*. 2016;35(3):281-9.
4. de Ternay J, Leblanc P, Michel P, Benyamina A, Naassila M, Rolland B. One-month alcohol abstinence national campaigns: a scoping review of the harm reduction benefits. *Harm Reduct J*. 2022;19(1):24.
5. Saengow U. Drinking abstinence during a 3-month abstinence campaign in Thailand: weighted analysis of a national representative survey. *BMC Public Health*. 2019;19(1):1688.
6. วรางคณา จิรรัตน์โสภิตา. ทางเลือกในการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ในงานสร้างเสริมสุขภาพในการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2559.
7. มนทร์รัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์, ทิวรัตน์ วุฒิศรีย, พัชรา ลิขหวงศ์, นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร, ปรียานุช ดีบุกคำ, วรัญญา รัตนวิภาพงษ์. การประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินมาตรการสร้างเสริมสุขภาพ : การพัฒนาแนวทางการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพของ สสส. โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาต้นทุนความเจ็บป่วย. นนทบุรี: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ; 2554.
8. Holman CD, English DR, Milne E, Winter MG. Meta-analysis of alcohol and all-cause mortality: a validation of NHMRC recommendations. *Med J Aust* 1994;164:141-5.
9. Stockwell T, Zhao J, Panwar S, Roemer A, Naimi T, Chikritzhs T. Do "Moderate" Drinkers Have Reduced Mortality Risk? A Systematic Review and Meta-Analysis of Alcohol Consumption and All-Cause Mortality. *J Stud Alcohol Drugs*. 2016;77(2):85-98.
10. Rehm J. Why the relationship between level of alcohol-use and all-cause mortality cannot be addressed with meta-analyses of cohort studies. *Drug Alcohol Rev*. 2019;38(1):3-4.
11. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 2564 [Available from: <http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%>

[99%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%82%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E/%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%88%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3/2564/report_2501_64.pdf.](#)

12. ชัยศิริ เหลืองสินสิริ, มนทรัตม์ ถาวรเจริญทรัพย์, อุษา ฉายเกล็ดแก้ว, อรลักษณ์ พัฒนาประทีป, บัณฑิตศรีไพศาล, **Rehm J.** ต้นทุนตลอดชีวิตจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย 2565. 2566.
13. Moos RH, Moos BS. Rates and predictors of relapse after natural and treated remission from alcohol use disorders. *Addiction*. 2006;101(2):212-22.
14. Fleury MJ, Djouini A, Huynh C, Tremblay J, Ferland F, Ménard JM, et al. Remission from substance use disorders: A systematic review and meta-analysis. *Drug Alcohol Depend*. 2016;168:293-306.
15. de Visser RO, Piper R. Short- and Longer-Term Benefits of Temporary Alcohol Abstinence During 'Dry January' Are Not Also Observed Among Adult Drinkers in the General Population: Prospective Cohort Study. *Alcohol Alcohol*. 2020;55(4):433-8.
16. Jirarattanasopha V, Witvorapong N, Hanvoravongchai P. Impact of Buddhist Lent Dry Campaign on alcohol consumption behaviour: A community level study. *Health Soc Care Community*. 2019;27(4):863-70.
17. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2565-2567: อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม 2565 [Available from: <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/food-beverage/beverage/io/io-beverage-2022>.
18. กระทรวงการคลัง. ข้อมูลเปิดเผยของกระทรวงการคลัง 2566 [Available from: https://dataservices.mof.go.th/menu3?id=2&page=&freq=year&mf=1&yf=2565&mt=12&yt=2565&sort=desc&search_text.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตาราง ก 1 รายละเอียดที่ใช้ในการวิเคราะห์ความไว

	ผลการประเมิน (บาท)	
	เพศชาย	เพศหญิง
1. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่งดตัดต่อศัลยกรรมขา	12,352,363,084	4,097,846,946
2. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่งดเป็นบางช่วง	3,553,103,717	948,650,186
3. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะสั้นของผู้ที่ไม่งดแต่ลดการตีพิมพ์	8,673,149,658	3,254,947,093
4. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้นจากการลด ละ เลิกเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์	151,128,425	
5. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต ไม่ปรับลด เลิกได้ 100%	6,427,562,362	NA
5. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต ปรับลด เลิกได้ 100%	4,819,250,999	NA
5. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต ปรับลด และหากสามารถเลิกได้แค่ 17%	818,549,782	NA
5. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ที่ประหยัดได้ในระยะยาวของผู้ที่ระบุว่าจะงดตลอดชีวิต ปรับลด และหากสามารถเลิกได้แค่ 27.5%	1,325,294,025	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต คิดเทียบกับการตีพิมพ์ตลอดชีวิต	19,801,956,459	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต คิดเทียบกับการตีพิมพ์ตลอดชีวิต และหาก 17% สามารถเลิกได้ตามตั้งใจ	3,363,362,305	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต คิดเทียบกับการตีพิมพ์ตลอดชีวิตและหาก 27.5% สามารถเลิกได้ตามตั้งใจ	5,445,538,026	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต หากเลิกได้ 100% แต่คิดเทียบกับที่เลิกที่อายุ 54 ปี	14,545,882,366	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาล จากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิต หากเลิกได้ 17% แต่คิดเทียบกับที่เลิกที่อายุ 54 ปี	2,472,800,002	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาลจากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิตหากเลิก100% คิดเทียบกับการตีพิมพ์ตลอดชีวิต	29,019,630,318	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาลจากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิตหากเลิกได้ 100% คิดเทียบกับการตีพิมพ์จนถึงอายุ 54 ปี	18,809,438,126	NA
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดงานเพื่อมารักษาพยาบาลจากการเลิกตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ตลอดชีวิตหากเลิกได้ 17% คิดเทียบกับการตีพิมพ์จนถึงอายุ 54 ปี	3,194,783,066	NA